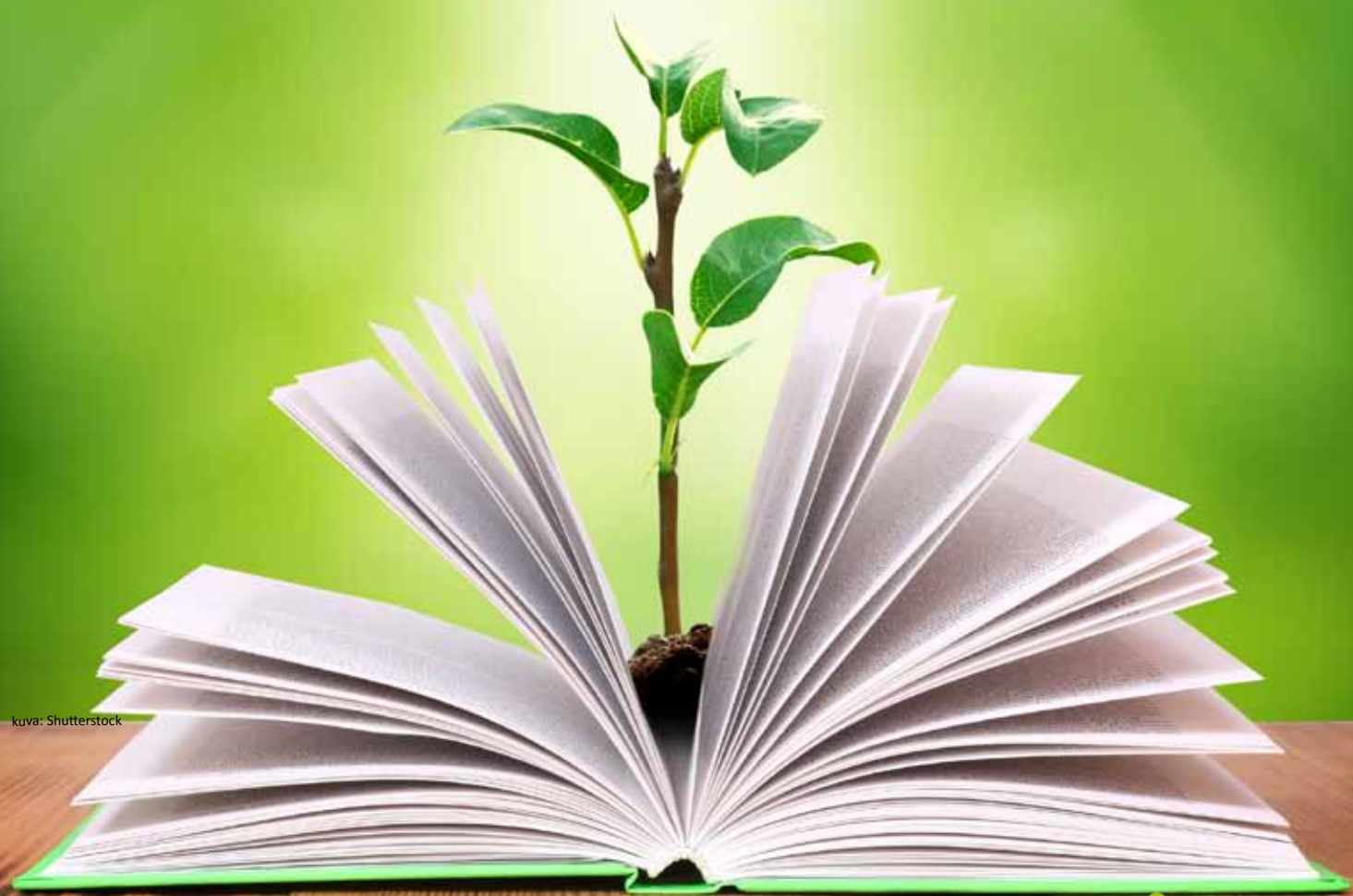

ISO-toiminta 2014

toimintakertomus

kuva: Shutterstock

esipuhe

Vuosi 2014 jää historiaan sote-järjestämislain valmisteluvuotena. Perustuslakivaliokunnan kuulemiset alkoivat joulukuun puolivälissä. Maassa kärsittiin sote-kärsimättömyydestä: ehdittäisiinkö laki käsitellä ennen kevään eduskuntavaaleja? Perustuslainmukaisuus kannattaa tarkastella huolella. Perustuslaki turvaa paitsi inhimillisiä perusoikeuksia myös kansanvaltaisuutta ja hyvää hallintoa - uudistuksessa tärkeitä nekin.

Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin talousvaikeudet näkyivät mediassa. Monet kotitaloudet sinnittelivät ja panivat toivonsa tulevaan. Sosiaalialan työssä oltiin lujilla kunnissa ja muissakin organisaatioissa. Piti löytää voimia ja keinoja auttaa, vaikka työpaineet kasvoivat, vakanssit vähenivät ja yt-neuvottelut pyörivät.

Valtionavustus pieneni ISOssa 15 % ja vuodelle 2015 luvattiin vieläkin tuntuvampaa vähennystä. Sosiaali- ja terveysministeriön sisäinen tarkastus osui ISOssa tälle vuodelle. Tarkastajien kanssa ihmeteltiin, kuinka pienillä summilla ja riskit halliten pitäisi laajat sosiaalialan lakisääteiset tehtävät neljän maakunnan alueella hoitaa, sote-uudistustakin edistää. Kehittämisen ja tutkimuksen resursointia olisi vahvistettava.

Perustyön paineissa houkuttelee luopua kehittä-

misestä. Se olisi pysähtymisen paikka: mitä, miksi ja miten teemme, mitä vaikutuksia tekemisillämme on. Sosiaalityön lähiesimies huokasi, että kun edes joskus tulisi eteen lista, mitä on lupa jättää tekemättä. Universumissa on pelastettavaa, mutta resurssit ovat rajalliset. Mitä voisi tehdä yhdessä?

Siitä, kun asetus kunnallishallituksesta maalla annettiin, tulee vuonna 2015 kuluneeksi 150 vuotta. Millaista kehitystä toivoisi kunnille? Keventyvää velvoitesäkkiä, kun nyt lakisääteisistä tehtävistä vielä kolmannes osuu STM:n hallinnonalalle. Reilumpaa varasäkkiä siten, että palveluista vastattaisiin nykyistä suuremmalla joukolla. Kaikkien osaamisesta vahvistunutta kantokykyä väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

ISO kiitos hyvästä yhteistyöstä, tästä jatkamme!

Kuopiossa joulukuussa 2014
ISO-tiimin puolesta,

Tarja Kauppila
johtaja

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

INNOSTAVAA VERKOSTOTYÖTÄ alueella ja valtakunnallisesti

Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat tapasivat yliopistojen Sosnetin edustajat kolme kertaa. Osana yhteistyötä järjestettiin ISON aloitteesta eduskunnan Pikkuparlamentissa kutsuseminaari Quo vadis - sosiaalipalvelut sote-uudistuksessa! (17.9. Helsinki), jolle luvattiin jatkoa.

Sote-seminaareihin (esim. Jyväskylä, Kuopio ja Helsinki) osallistuttiin aktiivisesti ja etenemisestä tiedotettiin laajasti. Keväällä peruspalveluministeri vieraili ISON Kuopion toimipisteellä.

ISO oli mukana oskejen yhteisissä kannanotoissa sote-järjestämislakiin ja sosiaalihuoltolakiin sekä laati oman kannanoton perhehoitolakiin. Asiakasasiakirjalain valmisteluryhmässä (STM) ja asiakastietolain uudistamistyöryhmässä oli ISO-edustus.

ISO käynnisti THL/Operin tuella lastensuojelun tiedonhallintaa kehittävän Perho-hankkeen. Oper osallistui valtakunnallisilla sosiaalialan oskepäivillä (Socom) tiedonhallinnan kehittämisverkoston käynnistykseen. Uutta Stake-verkostoa koordinoi ISO. Itä-Suomen ICT-ryhmä (ISKE-yhteistyö) käynnistyi, mukana ovat ISO ja Koske.

ISO osallistui viiden maakuntaliiton hyvinvoinnin teemakokoukseen ja verkostotyö jatkuu. Alueen perusterveydenhuollon yksiköt ja osket pitivät useita yhteisiä työkokouksia. ISO osallistui TERVIS-hankkeen ja kumppaneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seminaariin (Kuopio). ISOlaiset tutustuivat EU:n toimintaan opintomatalla (UEF/Aducate) Brysselissä.

ISO vastasi Kaste-ohjelman viimeiselle hakukierrokselle tarjotun Kotoisa – Ikäihmisten laadukas perhehoito -hankkeen suunnitelmasta. Aluejohtoryhmässä ja valtakunnallisessa johtoryhmässä pohdittiin Kasteen hallittua alasajoa ja kehittämisen tulevaisuutta. ISO toteutti Kasteen tuella sosiaalihuollon tiedonhallinnan alueyhteistyön selvityksen Pohjois-Savossa.

Talouden kurimus näkyi: osaamiskeskusten valti-onavustus väheni ISOssa noin 406 000 euroon, mikä vaikutti henkilöstöresursseihin. ISOssa työskenteli kuusi henkilöä, joista viisi vakinaisesti ja kolme osa-aikaisesti. Vahva avainkumppaneiden tuki oskejen talouden puolustamisessa ilahdutti, kiitos kaikille! Eduskunta päätti leikata vuoden 2015 avustusta hieman ennakoitua vähemmän.

Viestinnällä merkityksellisyyttä

Meistä jokainen haluaa elää merkityksellistä elämää. Haluamme, että elämällemme on jokin suurempi päämäärä ja tarkoitus. Myös ISO-toiminnassa uskomme yhteisen hyvän eteen tekemiseen. Viestinnässä tavoitteenamme on viestiä niin, että saamme aikaan kokemuksia merkityksellisyydestä sekä tahtoa ja uskoa yhteiseen. ISO-viestintä on rehellistä ja avointa. Se uskoo asiaansa, on ajankohtaista ja ennakoivaa.

Sosiaalinen media on tämän päivän viestintäkanavien selvä ykkönen. Somessa on kyse kuuntelusta, keskusteluun osallistumisesta sekä arvon tuottamisesta muille keskustelijoille, siellä luodaan suhteita. Se on arkipäivän ajantasainen ja paikasta riippumaton viestintäväline, jossa jokaisella on mahdollisuus olla viestijänä tiedon vastaanottajana olemisen lisäksi.

ISON facebook-sivu on tavoittanut sosiaalialan kehittämisestä kiinnostuneita henkilöitä erittäin hyvin vuoden 2014 aikana ja kasvattanut osuuttaan ISO-viestinnässä. Loppuvuodesta tykkääjiä oli jo reilusti yli 500.

ISON facebook-sivu kuvaa monipuolisesti ISO-toiminnan arkea ja kohtaamisia. Sivulla kerrotaan muun muassa uusista julkaisuista ja selvityksistä, sote-uudistuksesta ja lakiesityksistä, hankkeista ja tapahtumista sekä työntekijöiden omista kokemuksista kehittämisessä. Yhteistyökumppaneiden kasvot tulevat siellä tutuiksi. Kutsumme teidät kaikki ISON fb-pöydän ääreen keskustelemaan: <https://www.facebook.com/itasuomensosiaalialanosaamiskeskus>

Keväällä 2014 julkaistiin ISON ensimmäinen uutiskirje ISOuutiset. Uutiskirjeestä näkee yhdellä silmäyksellä nostoja ajankohtaisista asioista ja linkkien takaa löytyy lisätietoa verkosta. ISOuutiset saa suoraan omaan sähköpostiinsa jo lähes 600 henkilöä. Tähän mennessä ilmestyneet ISOuutiset ja uutiskirjeen tilauslinkki löytyvät ISONetistä:

<http://www.isonet.fi/web/guest/isouutiset>

ISO-viestintä on systemaattista ja viestintäsuunnitelman ohjeistamaa. Eri viestintäkanavien toimivuutta ja kattavuutta seurataan säännöllisesti eri mittareilla.

Tiedosta ja sen hallinnasta

Pohjois-Savossa ISON toiminta painottui vuonna 2014 vahvasti sosiaalihuollon tiedonhallinnan kehittämiseen. Tiedon merkitys sote-organisaatioiden voimavarana korostuu entisestään, kun palvelurakenteita uudistetaan. Tällä tavoitellaan tasa-arvoa ja vaikuttavuutta. Informaatiota on ähkyksi asti – sitä pitää vaan osata myös jalostaa ja tulkita oikein.

Sosiaalialan tietopääoman rikkain esiintymä on ammattilaisten korvien välissä. Perho-hankeessa tätä osaamista on saatettu digitaaliseen muotoon. Lastensuojelun perhehoidon ylikunnallinen työ ja siinä käsiteltävä asiantuntijatieto mallinnetaan ja jalostetaan sovellukseksi.

Sosiaalialan lainsäädäntö on muutosten kourissa. Sosiaalihuoltolakiin tehdään iso uudistus ja asiakastyön dokumentointia ohjaavia säädöksiä on vihdoin ryhdytty valmistelemaan. ISO on osallistunut työryhmään, jossa täydennetään sote-asiakastietolakia ja valmistellaan laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista.

ISO on osallistunut THL:n asiantuntijaryhmään, jossa kehitetään sosiaalihuollon asiakirjoja ja tietorakenteita. Sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisark-

kitehtuuria ylläpitävässä ryhmässä on niinikään ISO-edustus. Yhdessä muiden osaamiskeskusten kanssa perustimme Stake-verkoston, joka pohtii ISON johdolla sosiaalialan tiedonhallinnan aluekehittämistä.

Pohjois-Savon sosiaalipalvelujen johtajat kokoonoutuivat viisi kertaa vuonna 2014. Tammikuussa pidettiin Kuopiossa työpaja tiedonhallinnan alueellisesta yhteistyöstä. Työpajassa oli mukana myös tietohallinnon asiantuntijoita. ISO teki sosiaalijohdon toimeksiannosta maakunnallisen esiselvityksen tiedonhallinnan ja tietojohtamisen kehittämistarpeista. Selvitys tuotti 18 toimenpidesuosituksen systemaattiseen tiedonhallinnan kehittämistyöhön.

Opettajat ja tutkijat ovat tutkimukseen perustuvan kehittämisen avainkumppaneita. Yhteistyötä tehtiin opiskelijoiden opinnäytetöiden ja harjoittelujen ohjauksessa. Vanhustyön verkosto vieraili Muuruvedellä Pirisen perhekodissa ja Muurutvirran hoitokodissa. Nuoriso- ja aikuissosiaalityön teemassa verkosto kokoontui ja Vuorelan Kunnanpaikassa järjestettiin Toivoa ja luotamusta itäsuomalaiseen nuoruuteen -seminaari.

Kumppanuutta luottamusta, toivoa

Luova kohtaaminen rentouttaa ja yhteydestä syntyy rohkeus tarttua kokeiluihin. Etelä-Savon hyvinvointialan Kumppanuuspöytä toimi yhteistyötä ja kestävästä kehittämistä kokoavana rakenteena, joka vakiintuu vuoden 2015 alusta. ISO toimi Kumppanuuspöydän puheenjohtajana. Hankeaihoita koottiin alueellisiin teemaryhmiin.

ISO toimi alueellisen hyvinvoinnin kehittämisessä sosiaalialan asiantuntemuksen välittäjänä ja palvelutarpeiden tunnistajana, uusien palvelukonseptien avaajana sekä kehittämishankkeiden ohjaajana ja arvioijana. ISO kokosi EU-, RAY- ja Kaste-ohjelman hankkeet hankekatselmukseen ja loi areenoita osaamisen vaihdolle.

ISON, Mamkin ja Diakin avainkumppanuussopimukset syvensivät osaamisen ja kehittämisen vuoropuhelua. Ammatillisten oppilaitosten kanssa lisättiin kehittämissyhteyttä. ISO oli avainkumppanina Ikäosaavat palvelualueet -hankkeessa, jossa järjestettiin kaksi vapaaehtoistyön seminaaria. Perinteisestä vanhustyöstä lähdettiin kohti Pohjois-Karjalassa konseptoitua modernia ikäosaamista.

Savon päihdetyön foorumilla on pitkä historia ISO-yhteistyössä. Vuonna 2014 pohdittiin erityisesti päihdetyön kehittämistä Itä-Suomessa hanketyönä sekä itä-suomalaisten oikeutta päihdepalveluihin. ISO osallistui syyskaudella alueella järjestettyihin seminaareihin. ISO järjesti yhdessä AVIn kanssa kolmen maakunnan yhteisen, videovälitteisen Tutkittua tietoa päihdetyön arkeen -foorumin.

Järjestöt toimivat oleellisena osana ISO-yhteistyötä. Tämä näkyi esimerkiksi Oma elämä – omannäköiset palvelut -seminaarissa, jossa oli 150 osallistujaa. Etelä-Savon vammaissosiaalityön verkosto valmisteli teemallisia kohtaamisia, kuten henkilökohtaisen avun verkostotapaamisen.

Aikuissosiaalityön verkosto valmisteli Toivoa ja luottamusta -seminaarin ohjelman yhteistyössä ISO-tiimin kanssa. Kokemusasiantuntijuus oli mukana kaikissa Etelä-Savon verkostoissa. Verkostofoorumeilla vahvistettiin toivon hyvää kierrettä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Tutkivaa otetta verkostoja, julkaisuja

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio on rakennuudistuksen avaimia. Tämä suuntasi myös ISON toimintaa. Yhteistyö perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa tiivistyi esimerkiksi yksiköiden järjestämissuunnitelmien seurannassa.

Henkilöresurssien vähentymisen myötä ISO-toimintaa arvioitiin ja kohdennettiin esimerkiksi verkostojen osalta. Verkostot keskittyivät tutkivan työotteen vahvistamiseen. Käytännön työn, tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen vuorovaikutus elää verkostoissa.

Koulutusorganisaatiot osallistuivat verkostojen toimintaan entiseen tapaan, muun muassa opetussuunnitelmia arvioitiin. Pohjois-Karjalan aikuissosiaalityön verkosto, Itä-Suomen yliopiston opetussosiaalikeskus ja Karelia-ammattikorkeakoulu järjestivät yhdessä aikuissosiaalityön tutkimuksellisen iltapäivän. Pohjois-Karjalassa ISO-verkostot osallistuivat myös maakunnallisen sote-mallin rakentamiseen tähtäävän Siun sote-hankkeen työhön.

Avainkumppani Karelia-amk:n kanssa laadittiin konkreettinen kumppanuussuunnitelma, jonka toteutumista arvioidaan säännöllisesti. ISO kuului Karelia-

amk:n hallitukseen. Ikäosaamisen edistämiseksi ISO osallistui Karelia-amk:n opetussuunnitelmien arviointiin, Voimala-työhön ja julkaisuihin. Ikä! Moninainen ikäosaaminen -julkaisussa kuvataan ikäosaamisen tarvetta ja laaja-alaisuutta.

ISO toimi asiantuntijana ja osallistui ohjausryhmätyöskentelyyn Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistyksen osallisuushanke Sallissa. ISO oli myös toinen toimittaja Osallisuuden jäljillä -julkaisussa. Yhdistyksen toisessa hankkeessa Social Services on Both Sides of the Border -hankkeessa (ENPI-ohjelma) ISO toimi asiantuntijana kirjoittamalla kaksi artikkelia hankkeen julkaisuun.

Useita artikkeleita julkaistiin sanomalehdissä, ammatillisissa ja tieteellisissä lehdissä sekä tietoverkossa. ISON facebook-sivu toimi ajantasaisena tieto- ja keskustelukanavana.

ISO osallistui maakuntaliittojen hyvinvointiryhmiin sekä viiden maakunnan yhteiseen hyvinvointityöryhmään. Kolmessa maakunnassa ISO oli mukana sosiaali- ja terveysjohdon työkokouksissa.

Perhehoito uudistuu Perholla

Perhehoito on nykyisen lastensuojelulain mukaan ensisijainen hoitomuoto sijaishuoltoon sijoitetulle lapselle. Lapsi voidaan sijoittaa laitoshuoltoon vain, jos perhehoidon ja avohuollon tukitoimien avulla ei voida antaa riittävää tukea. Linjauksen tultua voimaan kolme vuotta sitten perhehoidon määrätietoiseen kehittämiseen on entistäkin suurempi tarve.

Lastensuojelun perhehoitoa kehitetään ja koordinoidaan useissa alueellisissa yksiköissä eri puolilla Suomea. Ylikunnallisella yhteistyöllä tavoitellaan lisää vaihtoehtoja sopivan sijaisperheen löytämiseen. Alueellisille yksiköille osoitetut tehtävät vaihtelevat, eikä niille ole olemassa yhtenäisiä toiminta- ja tiedonhallintamalleja.

Perhehoidon alueellinen toimintamalli ja osallistavan kirjaamisen edellytykset (Perho) -kehittämishanke käynnistettiin ISOssa vuoden 2014 alussa. Hankkeessa kehitetään perhehoitoyksiköiden työn dokumentointia ja tiedonhallintaa. Kehitystyötä pilotoidaan Pohjois- ja Etelä-Savossa toimivissa alueellisissa perhehoitoyksiköissä, jotka organisoivat alueensa kuntien toimeksiannosta perhehoitoa ja tukiperhehoitoa.

Perhehoitajien työn dokumentointiin ei toistaiseksi ole toimivia käytäntöjä ja työvälineitä. Perhossa kehitetään ohjelmisto, joka palvelee sekä perhehoitoyksikön että perhehoitajien työn kirjaamista. Hankkeessa on kuvattu perhehoidon ja tukiperhehoidon toimintaprosessit sekä määritelty sisältö ja rakenteet toiminnassa käsiteltäville tiedoille kansallisten määritysten pohjalta. Kokeiltava ohjelmisto perustuu näihin määrityksiin.

Vuoden lopulla käynnistettiin ohjelmiston rakentamista varten tarvittavien käsittelysääntöjen kuvaaminen prosessien ja tietosisältöjen kuvausten pohjalta. Ohjelmiston vaatimusmäärittelyä myös viimeisteltiin kevään 2015 ohjelmistokokeilua varten. Perhehoitoyksiköiden työntekijät ja sijaisvanhemmat pääsevät pian testaamaan ohjelmistoa arjen työssään.

Perho-hanketta hallinnoi ISO, ja se toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön, Perhehoitoyksikkö Pessin, Itä-Suomen yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun, Mikkelin ammattikorkeakoulun, Isteikki Oy:n ja ROCE Partnersin kanssa. Hankkeen päärahoittaja on THL.

ISO-yhdistys toiminnan tukena

Osaamiskeskusten tukena toimivassa ISO-yhdistyksessä oli vuoden lopussa 73 jäsentä, pääosin yhteisöjä. Hallituksen puheenjohtajana toimi hallintojohtaja *Tuomo Meriläinen* (Itä-Suomen yliopisto) ja varapuheenjohtajana perusturvajohtaja *Saara Pesonen* (Savonlinnan kaupunki). Sihteerinä toimi yliopiston lehtori *Anssi Savolainen* (Itä-Suomen yliopisto).

Lisäksi hallituksen jäseniä olivat sosiaalipalvelujen johtaja *Leena Korhonen* (Joensuun kaupunki), palvelujohtaja *Matti Heikkinen* (Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky), laitoksen johtaja, professori *Juha Hämäläinen* (Itä-Suomen yliopisto), koulutus- ja kehittämispäällikkö *Tapio Leskinen* (Savonia-ammattikorkeakoulu), toiminnanjohtaja *Elina Pajula* (Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ry), palvelualuejohtaja *Markku Tervahauta* (Kuopion kaupunki) ja sosiaalineuvos *Antti Tervasmäki* (Etelä-Savon sosiaali- ja terveys-turva ry).

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. ISON henkilöstö osallistui kahteen hallituksen kokoukseen. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin huhtikuussa Kuopiossa.

Puheenjohtaja Tuomo Meriläisen kirje luovutettiin peruspalveluministeri Susanna Huoviselle hänen vieraillessaan ISOssa (18.3.2014, Kuopio). Kirjeessä todettiin muiden muassa, että *”Erityisesti meneillään olevan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä on oleellista huolehtia sosiaalialan kehittämisen edellytyksistä myös taloudellisesti vaikeina aikoina.”* Osaamiskeskusten valtionavustusleikkaukset aiheuttivat huolta lakisääteisten tehtävien toteuttamisesta ISON laajalla toiminta-alueella.

Taloustilannetta käsiteltiin myös valtakunnallisessa Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnassa (STM), jossa ISOa edustivat Saara Pesonen ja Tapio Leskinen. Neuvottelukunta esitti (15.9.2014), että valtionavustusleikkauksen sijasta osaamiskeskusten, perusterveydenhuollon yksiköiden ja ministeriön kesken laadittaisiin suunnitelma kehittämisrakenteista vuoteen 2017.

Kiitokset tuesta ja yhteistyöstä kaikille ISO-yhdistyksen jäsenille ja hallitukselle!

Aina on aikaa runolle

Arvokas arki -runokirjan lähtökohtana on jokaisen arvo ihmisenä. Koskettavat sanat ja kuvat välittävät meille ainutlaatuisen viestin siitä, mikä on elämässämme tärkeää. Hankkimalla runokirjoja tuet sosiaalialan kehittämistä Itä-Suomessa.

Kirja sopii erinomaisesti:

- hyvästä työstä kiittämiseen ja eläkkeelle siirtymisen muistamiseen
- ammattikäyttöön työntekijöille ja opiskelijoille
- yhteistyökumppaneiden muistamiseen eri elämäntilanteissa
- muistoksi arvokkaista kohtaamisista

Tarjoushinnat (hintoihin lisätään toimitus- ja postituskulut)

- 10 kirjaa á 25 €
- 20 kirjaa á 20 €

Avaa kirjan tilauslomake
QR-koodista

Yhteystiedot

Tarja Kauppila
johtaja
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 754 3333
e-mail: tarja.kauppila@isonet.fi

Sirpa Blom
hallinto- ja viestintäassistentti
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 288 3230
e-mail: sirpa.blom@isonet.fi

Antero Lehmuskoski
kehittämispäällikkö
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 440 123 113
e-mail:
antero.lehmuskoski@isonet.fi

Arja Jämsén
yksikön johtaja
Torikatu 30 B 22
80100 JOENSUU
puh. +358 44 279 5037
e-mail: arja.jamsen@isonet.fi

Mali Soininen
yksikön johtaja
MAMK, Kasarmin kampus
Mikpoli, Patteristonkatu 2
50100 MIKKELI
puh. +358 44 520 7109
e-mail: mali.soininen@isonet.fi

Niina Häkälä
projektikoordinaattori
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 292 0780
e-mail:
niina.hakala@isonet.fi